

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

СЭКП ТК-НЫҢ ПОЛИТБЮРОЗУНДА

СЭКП ТК-ның Политбюро-зунуң июнь 26-да болган ху-раалында СЭКП-ниң XXVII съездинин шийирлеринге дүүштүр ууртукчу кадрлар-ның партия-политиктик өө-редилгезин сайыраңгайдыр дугайында айтырым чугаа-лашкан. Партия-политик-тиктик өөредилгезин шыг-дым-биле сайыраңгайдыр-дарының партия аппараты-ның бүгү эвеноларына каа-рлар кураамдарын тургуза-рынга оң ролун бедилерин чугулазын аңаа демдегезин. Совет улус партияның про-граммын чаа документиле-ринде айткан сорулгаларын боттандырып кирипкен үсө, политиктиг, идеологтук болгаш

организматкы бүгү ажылаа эде тургузары негетинин турар үсө партия, совет, идеоло-гтук кадрларның массалыг бо-лаш дээштиг идея-теоретиктиг эде чепселенишкини партия комитеттеринин, партияның дээди өөредилге черлеринин эң чугула ажыл-херээ болур. Партия ажилдакчыларының хей кезинин профессионалдыг партия-политиктик билгени азырын чогуур хемчээге, пар-тияның дээди өөредилге чер-леринге каадрлар белеткээрин көвүдээринин сорулгалары саа-данган. Кадрлар белеткээри-ниң перспективтиг планнын ажилдап тургузар, партияның дээди өөредилге черлерин хөг-жүдөр талазы-биле чогуур даалгаларын берген.

Партияның дээди школа-ларының ийн-үш болгаш дөрт чылдарлыг салбырларында дыңдакчыларның өөредилгезин каалартып чорудар. СЭКП ТК-ның чанында Нийтилед эр-темнеринин академиязында дээди квалификацияның эртем кадрларын белеткээринин ар-галарын немей тургузар. Аспиранттарын болгаш дың-накчыларын теоретиктиг база практиктик белеткелерге не-гелден күштелдирер. Партия, совет, идеологтук организмы-ның ажилының дуржула-зын өөренеринге болгаш бай-лакшыларын академияның база партияның дээди школа-ларының ролун бедилер тала-зы-биле комплекстиг хемчег-

дер аймадап кылдырган. Машина тукуушкун болгаш металл болбазырадып кылар министрстволарының, металлур-гия бүдүрүлгелеринин ажил-дакчыларына негемде чингел-десер тыпсыр дугайында ча-зактыг кирипкен саналдарын Политбюро чүгүлдү деп көр-гөн. Кара болгаш мингү ме-таллургия бүдүрүлгелеринин ажилдакчыларына шыкаш, оларга чыл бүрүзе төлөвиринг негемде шөлөзүн бээр, на-зылап-караада уур хемчээ-динг бедиткен пенсияны алыр эргени тыпсыр.

Индияның даштыкы херек-тер болгаш садыг министр П. Шин Шанкар-биле ужу-рашканын дугайын М. С. Горбачев дыңдапкан. ССРЭ бисе Индияның аразында чаңчыл болган найыраа бо-лаш кады ажилдакчыга ха-рылааларының соксаал чокка хөгжүп оранырга сеткил ха-нышкыны, бот-боттарының аразында совет-индий харыл-заа делегей харылааларына улам уурут боттук фактор бол-бергенин Политбюро наерге-лээн. Делегей херектеринге к а я а д а каттышпа-зын шимчээшкенин, а о л ышкыш ядролуг айым халап-ка уду, боо-чепсекти дүжүр-дөш демселге «Делин» ала-ды күрүзенин» ролун бе-дин-биле үнелес көргөн.

Европага бүзүрежигенин быжыгдарынын, айым чок чо-руктуң болгаш боо-чепсекти дүжүр хемчеглеринин та-лазы-биле конференцияга со-вет делегациянын баштын О. А. Гриневскийниң информ-ацияны Политбюро дыңнап, Бот-боттары дөткөжүргө үнелээш, делегейинг оң чу-гула форумунуң үрө-түнел-деринг доостурун чедиң алыр талазы-биле айтышкыны делегацияга берген.

Экономика болгаш культура тургузуушкунуң, тайбын болгаш улустарының айым чок чоруун быжыгдарынын ула-ган даштыкы политиктиг ажил-чорудууга боттанды-рынын өске-даа айтырыга-рын СЭКП ТК-ның Политбю-розу база чугаалашкан.

Психология, мөү-шнар та-лазы-биле эде тургузуушкуну боттандырынга чеп-пестер-биле демселге алтер-торларын ролу — 138 ки-жи саяал-оңал содушкан чо-гаалдыкы к о м с е и я-ларын кичээленинги тө-вүн де туруп турар. Оларын ажилынын түңеленин дугай-ында дыңнады июнь 26-да эртен пленарлыг-хураалга бо-лаш.

СЭКП-ниң XXVII съездинин шийирлерин — амыдыралга

22-ГИ КОНКУРС

Ол хуң эртемж-ле Дуржу-га станциянын кыргылаа пунктузунга кыргычларын республика конкурсузун кир-жикчилер болгаш «аарыкчы-лар» чыгып келгенер. Рес-публиканың Агролетуур күр-комунуң дарганын ораакчы-зы К. Ш. Яков конкурсу кир-жикчилерине байыр чедирген. СЭКП-ниң XXVII съездинин шийирлерин амыдыралга боттандырынга боттук са-лышкыны кирипкен дөш рес-публиканың көдээ ишчилер ажил-агыжы «ау-биле күж-енишкин» ажилдап турарын кыска-биле чугаалаан. Хой-ну дүрген кыргычларын та-лазы-биле эртен чыгып эр улус аразында чемпион болган «УТКА 25 чыла» совхоз-туң кыргычмыз Василий Че-сымаа конкурстуң тутун кө-дүргөн.

Конкурска кирипкен-биле ал-ды райондан үкен дөрт кыргыч бүртүктөгөн. Оларын дөрт бүдүккө чарган. Баштай-гы бүдүктү киржикчилерин аразында хоочун кыргычлар-ның бирээзи «Өн» совхозтан Б. Орусай база бар болган. Ол баштайгы хоюн кыны-даа мурна болгаш шын кыргыч доосту. Хойларын кыргыч доо-зарга-ла, дажыкчылар кыргыч-тыг дүктү оң шынарын хынаар тускай комиссияга че-дирил турдулар. Кыргыч бурзуу беш хоюн кыргыч. Кыргычаны чаргыдаан үеин, кыргыч шынарын, арганы шын ажылаанын көрүп, ко-миссия келжигинери баллар аайы-биле түшпө турган.

Конкурс эгелеп турда, Кы-ыл районун агролетуур каттыжышкынын ууртукчу зоотехник Т. Т. Чодал-оол-биле чугаалашканыс.

Бистен конкурстуң негел-дезин өзүгүз үш кыргыч келген. Олар — чоокта чаа эртергеняныс район конкур-зунга амыдапкы чери алган. Тиклекчилерин одуруунга ки-рер күзүлдүг бис.

Районун совхозтары кыргыч-чанын июнь 20-ден эгелээн. Кампанияны хуусалын эртен чылдарда шыкаш узатпайн, кайы-даа совхозтарга 10—15 хонок дүргүзүндө доозарын шийирлээн бис. Ол шыкаш кыргылаа пунктуларында дүк-түң шынарыне кичээленин күштелдирген. Хой кажалары-нынга, олараткан черлерге, эвээш эвес дүк чыдып каап турарын өөренип көргөш, ажил-агыж бүрүзүндө үстүкү классчыларын тургустунган дүк чыыр бүдүктөрин органи-заастаан. Эртен чылын район курунуге дүк дүжүр планын чедир күзүлдүг. Бо чыгы планывыс база-ла уду. Ону кыч күзүлдүгүн аргаларын дилеп тып турар бис — деп, ол бистин айтырыгыныска харылаады.

Бо чылын республиканың хойларын 85 хуудан ажымы электринг хачы-биле кыргыч-тынар. Хойларын механиктиг арга-биле кыргычлар бүрүш шийгээдип алган кыргычлар дүктү чогууштавас, хээндек-тесес, хой дүгүн үсеп, бо-калдарыс болур.

Конкурстуң түңеленинде эң хей балдарын алган. Хойну дүрген, чарад, шын кыргыч болгаш кыргыч хойна, кыргыч дүгүнге эң камыг болган кыргычлар илэрээн. Эр кыргыч-чылардан республиканың 22-ги кыргычлар конкурсу-нуң чемпиону «Өн» совхозтан Олег Делтер-оолович Байкара, а херээзге кыргыччыларан «Сосновское» дүржүлгө-бүдү-рүлге ажил-агымын 24 чыл улаштыр кыргылаага кирипкы турар хоочун кыргыч Гали, на Антонова Иванова олар болду, диплонын болгаш өр-тектиг белетер-биле шаңнат-калар. Олар июль эгезинде Волгоград хоорайга эртер кыргыччыларын Бүгү-россия конкурсузунга кирипкен-биле удавас атактангылар. Арт-кай ийги-үшү шаңдалыг черлерин эр кыргыччылар В. К. Чысымаа «УТКА 25 чыла» совхоз, И. А. Жит-ка «Сосновское» ДБА бол-ган херээзге кыргыччылар Я. Ш. Оюн «Сосновское» ДБА, Г. Б. Оюн «Х Улут хураал» совхоз олар эвээш-нер. Конкурска хоочуннар-биле

кады анык кыргыччылар хей кирипкен. Анык кыргыч-чыларын аразында «Саян» сов-хозтан комсомолец Марина Донуп бири чери алган. Конкурстуң эң анык кыргыч-чы «УТКА 25 чыла» совхозтан келген ол чеди кар-лыг Назым Шалыкка В.Т.К.СМ обкомунуң тускай шаңдалын тыгаскан.

ЧУРУКТАРДА: чемпион О. Д. Байкара; херээзге тик-лесчилер Г. А. Иванова бол-гаш Я. Ш. Оюн. В. КАРА-САЛДЫН ФОТОЛА-ры.

Чогаалдыкы комиссияларын мурундан Г. Боровик — ший айтырыгыларын таалай-биле, А. Алексин — ууртал болгаш аныктар литературанын таалай-биле, В. Офоров — ли-тература критиканын тала-зы-биле чүве чугаалааннар.

ССРЭ-ниң чогаалчыларын-иң VIII съездинин Нуген Динь Тхи (Вьетнам), Альдо де Яко (Италия) байыр че-диргенер.

Ногаа ажил-агыжыг «Ка-ра-Хаак» совхозтуң деис-кээри. Оруктуң ол-бо тала-ларында шөлөлдө логарал-тыр үкүп келген үшүштер. Билдэ суггарылаа системазы-да ажы хайыккан. Ногаа-жылар. Кызылдан шешчилер, Кара-Хаак ортукмаш школанын бүдүрүлгө бригадалары өөреникчилер механизаторлар ногаа болгаш мал чо-чу культурааларын бок үчүп терин аштап, арылган, рас-садаларын одурукан тургулаа.

Хемден ырак эвесте, дөтөм шынаада чыгар үсчү сич чалгып чыгар. Билдэ 288 гек-тар сичен бар дээрин Кэла Хаак көдээ Советиниң кууско-мунуң даргачы С. Х. Ховая дыңнатты. Билдэ бот-орула-чарылаагы механизаторлар бис эвено ажилдап турар. Би-тракторист тракторунуң мот-ору хымычалыг көргөн түз. Өскөз «демир-адыны» ажа-таалыкшыс, эжиче далаш ба-зыпты.

Чүге турар аламы, үе үр-эртер-ле болгай. Биске мингү бүрүзү ичелиг Кай, дүзүл-дүзүл, элбек чемни тургузар чарыш-биле АЖЫЛДААРГА...

ууң кээр. Эвено 550 тонна сиченин белеткээр планай. Ону ажып күзүсүр деп со-руламы салган.

Бо эвеноуң чарыш тура-ры база-ла бот-орула-чары-галыг, он айдан тургусту-ган Анатолий Селбисад уду-рукан эвено Теректиг-Аксы деп черде тарымал меде-ни эгелээн. Ийн эвено 181 гектар черге суггарылган кылган. Медеин дески эвес суггарган, ыңчангаш үнү-дески эвес. Ол механизатор-ларын шалыктын ажилда-рынга шалтыктыг болуп ту-пар. Медеин кезер үеи кел-ген. Оон олоолдар болза, ал-чечектели бээр, ыңчан хооч-дуг болгаш амыдангы шачы-рын чыгарыптер.

Бистинг эвеноуус брига-да керээзиче кирген болганда, биске багай ажилдар кыжы-турбас. Ажилда бедик хары-салга, удуз тура-соруу, ак се-кил, хүдээшенин ыкк күзүсүр чорук бистин бурунгаар чүт-күдүсөк калгы берип турар. Ыңчангаш бис тарымал ме-деини хуусалдан арте доосток, эске шөлөк кириптер бис. Чарыштын үнү бот-боттарымыс түшпө турар-дыр бис — деп, Селбисад чугаалады.

